

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน ในกลุ่ม
รัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียนในกลุ่ม
รัตนโกสินทร์ จำนวน 53 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน จำนวน 795 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบการแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียนในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 21 โรงเรียน
โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียนมี 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก 10 โรงเรียน ขนาดกลาง 8
โรงเรียน ขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน
3. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง แต่ละขนาดเป็นร้อยละ 40 ที่ระดับความเสียงทางสถิติ.05
ของประชากรแต่ละกลุ่มขนาดโรงเรียน (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531:80 - 81)
ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากรตามขนาดของโรงเรียน คือ

3.1	โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียนไม่เกิน	400 คน
3.2	โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียนไม่เกิน	400 – 800 คน
3.3	โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียน	801 คนขึ้นไป

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน โรงเรียน

จำนวนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มรัตนโกสินทร์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน ตามเกณฑ์จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียนในกลุ่มรัตนโกสินทร์	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดเล็ก	27	10
โรงเรียนขนาดกลาง	19	8
โรงเรียนขนาดใหญ่	7	3
รวม	53	21

4. สุ่มแบบการแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้จำนวน 21 โรงเรียน ได้ตัวอย่างจำนวน 315 คน ประกอบด้วย

4.1	กลุ่มผู้แทนผู้ปกครอง	จำนวน 42 คน
4.2	กลุ่มผู้แทนครู	จำนวน 42 คน
4.3	กลุ่มผู้แทนองค์กรชุมชน	จำนวน 42 คน
4.4	กลุ่มผู้แทนสมาชิกสภาเขต	จำนวน 21 คน
4.5	กลุ่มผู้แทนศิษย์เก่า	จำนวน 42 คน
4.6	กลุ่มผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน 105 คน
4.7	กลุ่มผู้แทนผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน 21 คน

กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามขนาดโรงเรียน คือ

โรงเรียนขนาดเล็ก

1. โรงเรียนวัดสุทัศน์
2. โรงเรียนวัดพระเชตุพน
3. โรงเรียนวัดอินทรวิหาร
4. โรงเรียนวัดใหม่อมตรส
5. โรงเรียนวัดพระพิเรนทร์
6. โรงเรียนวัดคิสานุทธาราม
7. โรงเรียนวัดคณิกาผล
8. โรงเรียนวัดหัวลำโพง
9. โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร

10. โรงเรียนวัดสวัสดีวารีสีมาราม

โรงเรียนขนาดกลาง

1. โรงเรียนวัดสิตาราม
2. โรงเรียนวัดปฐมวนาราม
3. โรงเรียนวัดธรรมมาภิตาราม
4. โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร
5. โรงเรียนวัดประหาระปือธรรม
6. โรงเรียนวัดประคู้ธรรมาธิปัตย์
7. โรงเรียนวัดพระยายัง
8. โรงเรียนวัดทัศนารุณสุนทริการาม

โรงเรียนขนาดใหญ่

1. โรงเรียนกึ่งเพชร
2. โรงเรียนวัดสร้อยทอง
3. โรงเรียนสุโขทัย

ที่มา : เกณฑ์ขนาดโรงเรียน. สำนักการศึกษา, กรุงเทพมหานคร. 2541 : 96-127

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายปิด (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน จำนวน 50 ข้อ คือ

1. การวางแผน	จำนวน 10 ข้อ
2. การจัดทรัพยากร	จำนวน 10 ข้อ
3. การเสริมกำลังบำรุง	จำนวน 10 ข้อ
4. การประสานงาน	จำนวน 10 ข้อ
5. การประเมินผล	จำนวน 10 ข้อ

โดยกำหนดการมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับมากที่สุด
หรือมีส่วนร่วมทำ/ร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ
ของการบริหารโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมร้อยละ 91 ขึ้นไป
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับมาก
หรือมีส่วนร่วมคิด/ร่วมตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ
ของการบริหารโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมร้อยละ 75 - 90
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับปานกลาง
หรือมีส่วนร่วมทำในกิจกรรมต่าง ๆ ของการบริหารโรงเรียน
โดยมีส่วนร่วมร้อยละ 60 - 71
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับน้อย
หรือมีส่วนร่วมรับรู้ รับทราบการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
ของการบริหารโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมร้อยละ 40 - 59
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยในการบริหารโรงเรียนระดับน้อยที่สุด
หรือมีส่วนน้อยที่สุดหรือไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
ของการบริหารโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมต่ำกว่าร้อยละ 40

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ของ
ชูศรี วงศ์รัตนะ (2541 : 75) ดังนี้

ระดับคะแนน	ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
5	4.51 – 5.00	มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับมากที่สุด
4	3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับมาก
3	2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับปานกลาง
2	1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับน้อย
1	1.00 – 1.50	มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการบริหาร
โรงเรียนของคณะกรรมการ โรงเรียน ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็น
แบบสอบถามปลายเปิด โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน โดยศึกษาจากแนวคิดของสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งสหรัฐอเมริกา AASA. (American Association of School Administrators. 1955 :17) และเอกสาร หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารโรงเรียน 5 ด้านคือ การวางแผน การจัดทรัพยากร การเสริมกำลังบำรุง การประสานงาน และการประเมินผล

2. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง

3. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย

รศ.ดร.ดิลก บุญเรืองรอด

อธิการบดี สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิภา เมธชาวิชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะครุศาสตร์

ประจำสถาบันราชภัฏธนบุรี

นายส่งเสริม จุลกะเศียน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนทัศนารุณสุนทรภิราม

สำนักงานเขตราชเทวี

นายอภิชาติ จีระวุฒิ

ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงษ์

นักวิชาการ 8 ศูนย์พัฒนาหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ

4. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามตามแบบประเมินความสอดคล้อง (สุวิมล ว่องวานิช 2536 :108) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน นำผลการประเมินมาหาค่าความสอดคล้องเป็นรายข้อ (Index of Congruence) จากนั้นนำมาพิจารณาตามเกณฑ์ คือข้อที่มีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ถือว่าใช้ได้ ส่วนข้อที่ค่าความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ดำเนินการปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่แก้ไข และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองขั้นต้น (Try-out) กับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นคณะกรรมการโรงเรียน ในสำนักงานเขตบางกอกน้อย จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน รวม 45 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความ

เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9840 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 163) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นกับคณะกรรมการ โรงเรียนที่โรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย โดยใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9623

6. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏธนบุรี ไปยังผู้อำนวยการสำนักงาน การศึกษา ผู้อำนวยการเขตพระนคร ผู้อำนวยการเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์ ผู้อำนวยการเขตบางรัก ผู้อำนวยการเขตดุสิต ผู้อำนวยการเขต บางซื่อ ผู้อำนวยการเขตพญาไท ผู้อำนวยการเขตราชเทวี เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ทำหนังสือขอความร่วมมืออนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บริหาร โรงเรียนต่าง ๆ ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 โรงเรียน โรงเรียน ละ 15 คน ได้ตัวอย่างจำนวน 315 คน จากจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 53 โรงเรียน จำนวนประชากร 795 คน

3. ใช้วิธีส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยขอความอนุเคราะห์ให้ประธานชุมชนของแต่ละสำนักงานเขตเป็นผู้ดำเนินการแจก และส่งทางไปรษณีย์ ถึงผู้บริหาร โรงเรียนต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างและมีซองบรรจุแบบสอบถามพร้อมติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ผู้ตอบ แบบสอบถามส่งกลับคืนมา ผลการรวบรวมปรากฏ ดังนี้

- 3.1 กลุ่มผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 42 ฉบับ ได้กลับคืนมา 42 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100
- 3.2 กลุ่มผู้แทนครู จำนวน 42 ฉบับ ได้กลับคืนมา 42 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100
- 3.3 กลุ่มผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวน 42 ฉบับ ได้กลับคืนมา 42 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100
- 3.4 กลุ่มผู้แทนสมาชิกสภาเขต จำนวน 21 ฉบับ ได้กลับคืนมา 21 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100
- 3.5 กลุ่มผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 42 ฉบับ ได้กลับคืนมา 42 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100
- 3.6 กลุ่มผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 105 ฉบับ ได้กลับคืนมา 84 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 80
- 3.7 กลุ่มผู้แทนผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 21 ฉบับ ได้กลับคืนมา 21 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 100

ได้รับแบบสอบถาม คืน รวมทั้งสิ้น จำนวน 294 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการสอบถาม เพื่อจัดระบบข้อมูลแล้วนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD (Standard deviation)
3. วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน ในกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

สูตรที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยมีสูตร ดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\sum x$ = ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ X = ข้อมูลแต่ละจำนวน
 $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าร้อยละ = $\frac{\sum x}{N} \times 100$

เมื่อ X = ข้อมูลแต่ละรายการ
N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด